

Fundacja im. Stefana BATOREGO oraz Ośrodek KARTA ogłaszają szósty konkurs dla uczniów gimnazjów i szkół średnich:

Obcy wśród swoich — doświadczenie XX wieku

Każda wspólnota określając własną tożsamość zakreśla granice między „nami” i „innymi”. Dotyczy to, na przykład, wspólnot narodowych, religijnych czy kulturowych. Poczucie odmienności etnicznej, językowej, kulturowej czy religijnej nie powinno jednak prowadzić do nietolerancji, wrogości, nie mówiąc o przemocy i zbrodni. Współcześnie na każdym kroku stykamy się z odmiennością przemieszaną z bliskością: ludzie pod jednym względem odmienni są równocześnie pod innymi względami sobie bliscy (odmiennego pochodzenia etnicznego czy religii, należą do tej samej kultury, są oddanymi obywatelami wspólnego państwa...). W państwie demokratycznym wszyscy obywatele, niezależnie od różnic między nimi, mają zapewnione równe prawa.

Przeszłość naszej części świata była często tragicznie odmienna. XX stulecie zapisało się szczególnie wywołaną na masową skalę nienawiścią do obcych: innych narodów, innych klas społecznych, wyznawców innych religii, a także — ludzi inaczej myślących. Ruchy totalitarne ubiegłego wieku mobilizowały masy przeciwko „innym” — definiowanym jako wrogowie, których należy fizycznie czy społecznie zniszczyć. Wystąpienia przeciwko ludziom opatrzonym stygmatem „obcości” obciążały na dziesięciolecia pamięć i sumienie.

Pragniemy, aby uczestnicy tegorocznego konkursu podjęli próbę zbadania i opisanego na podstawie doświadczeń społeczności, z jakiej się wywodzą lub w jakiej żyją — w mieście, na wsi, w kręgu rodzinnym, przyjacielskim czy sąsiedzkim — stosunków z mniejszościami narodowymi, religijnymi czy kulturalnymi. Aby przedstawili to, co w tych doświadczeniach było dobre i złe, co wzbogacało i co niszczyło, co było „normalną codziennością” w obcowaniu z odmiennymi kulturowo ludźmi, a co stawało się źródłem drastycznych problemów. Żeby poprzez swoje badania pogłębili wiedzę o dawnej — bardziej zróżnicowanej niż obecnie — Polsce.

Na konkurs nadsyłane mogą być wyłącznie prace oryginalne, oparte na samodzielnie zebranych, wcześniej nie publikowanych materiałach źródłowych (wywiady, kwerendy w archiwach domowych czy publicznych); powinny zawierać krytyczną ocenę wiarygodności źródeł, dowodzić zdolności wyciągania wniosków. Ważna jest również atrakcyjność prezentacji wyników badań.

Dopuszczalne są różne formy prac konkursowych: opracowany zbiór dokumentów; zdobyta i krytycznie opracowana relacja świadka lub świadków historii; zbiór zdjęć z autorskim opisem i komentarzem, opracowany dziennik czy pamiętnik; amatorski film wideo czy audycja radiowa; dopuszczalne są również inne formy, także mieszane.

Praca może być podejmowana indywidualnie bądź grupowo, pod opieką dorosłych lub samodzielnie.

Termin nadsyłania prac — do 10 lutego 2002.

Konkurs zostanie rozstrzygnięty do 10 czerwca 2002, po czym nastąpi ogłoszenie wyników i rozdanie nagród. Jury przyzna uczniom nagrody i wyróżnienia indywidualne i zespołowe, a nauczycielom wspierającym uczniów — wyróżnienia specjalne.

Na nagrody i wyróżnienia Fundacja Batorego przeznaczyła 66.000 zł.

Nadesłane prace dopełnią kolekcję „Historii Bliskiej” w Ośrodku KARTA, dostępną dla zainteresowanych badaczy i wydawców. Przewidywana jest prezentacja prac lub ich fragmentów w sieci Internet oraz ewentualnie w czasopiśmie ogólnokrajowym i lokalnych.

Szkołom, które zadeklarują do 20 września zamiar uczestniczenia w konkursie — wyślemy komplety niezbędnych materiałów informacyjnych i instruktażowych. Te, których uczniowie wzięli udział w którymś z pięciu poprzednich konkursów, otrzymają materiały bez zgłoszenia.

Zgłoszenia i prace należy nadsyłać pod adresem: Ośrodek KARTA, 02-536 Warszawa, ul. Narbutta 29, gdzie można także uzyskać wszelkie wyjaśnienia: tel. 848-07-12; faks. 646-65-111; e-mail historia.bliska@karta.org.pl

Informacje o konkursach „Historii Bliskiej” można znaleźć w Internecie pod adresem <http://karta.org.pl>

Prezes Fundacji BATOREGO
Aleksander Smolar

Prezes Ośrodka KARTA
Zbigniew Gluza